EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 24.3.2021.
COM(2021) 137 final

2021/0070 (NLE)

Prijedlog

PREPORUKE VIJEĆA

o uspostavi europskog jamstva za djecu

{SWD(2021) 62 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Predsjednica Komisije Ursula von der Leyen najavila je uspostavu europskog jamstva za djecu kojim će se „svakom djetetu u Europi koje je izloženo riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti pokušati osigurati najosnovnija prava, kao što su pravo na zdravstvenu skrb i obrazovanje.”[1]. Pružanje potpore djeci od rane dobi i tijekom cijelog djetinjstva od najveće je važnosti za izgradnju održivog, ravnopravnog, uključivog i konkurentnog gospodarstva utemeljenog na znanju te pravednog društva.

Kako bi se spriječila i suzbila socijalna isključenost, ovim se prijedlogom podupiru države članice u nastojanjima da osiguraju pristup kvalitetnim ključnim uslugama za djecu kojoj je potrebna pomoć: ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, obrazovanju (uključujući školske aktivnosti), zdravstvenoj skrbi, prehrani i stanovanju. Iako većina djece u EU-u već ima pristup tim uslugama, uključiv i istinski univerzalan pristup ključan je za osiguravanje jednakih mogućnosti za svu djecu, a posebno za onu koja su suočena sa socijalnom isključenošću zbog siromaštva ili drugih oblika nepovoljnog položaja.

Socijalna isključenost složena je i višedimenzionalna pojava. Njezini su ključni pokretači nedovoljna sredstva i siromaštvo, ali i nejednakost u pristupu robi i uslugama zbog različitih oblika nepovoljnog položaja, čime je onemogućeno potpuno sudjelovanje u društvu[2]. **Prijedlog je usmjeren na djecu kojoj je potrebna pomoć**, a to su djeca izložena riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti. S obzirom na višedimenzionalne izazove s kojima se suočavaju osobe s niskim prihodima koje imaju poteškoće u pristupu robi i uslugama ili tržištu rada, kao kompozitni pokazatelj na razini EU-a dogovorena je „**izloženost riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti**”. Pokazateljem se mjeri: i. broj osoba čiji je ekvivalentni raspoloživi dohodak (poslije socijalnih transfera) niži od praga rizika od siromaštva[3]; ii. teška materijalna oskudica koja obuhvaća nedostatak osnovnih dobara potrebnih za osiguravanje primjerenoga životnog standarda u određenom društvu[4]; i iii. vrlo nizak intenzitet rada[5]. Socijalna isključenost vrlo je vjerojatna kod djece koja žive u takvim kućanstvima i to je skupina na koju se odnosi ova preporuka.

U većini zemalja EU-27 stopa osoba kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost viša je kod djece nego kod ukupnog stanovništva. U usporedbi s 20,9 % (približno 91 milijun) ukupnog stanovništva, 22,2 % (gotovo 18 milijuna) djece živjelo je 2019. u kućanstvima izloženima riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti. Rizik od siromaštva ili socijalne isključenosti među djecom tijekom posljednjeg desetljeća smanjivao se sporije

---

1 Političke smjernice za sljedeću Europsku komisiju 2019.–2024.

2 Vidjeti, na primjer: Komunikacija Komisije „Ususret Europi solidarnosti: jačanje borbe protiv socijalne isključenosti, poticanje integracije”, COM(92) 542. Rezolucija Vijeća i ministara za socijalna pitanja od 29. rujna 1989. o borbi protiv socijalne isključenosti, SL C 277, 31.10.1989., str. 1–1. *The multi-dimensional analysis of social exclusion* (Višedimenzionalna analiza socijalne isključenosti), Levitas et al., (2007.); *Leaving no one behind: the imperative of inclusive development* (Nitko ne smije biti zapostavljen: imperativ uključivog razvoja). Izvješće o socijalnoj situaciji u svijetu 2016., UN (2016.).

3 Utvrđen na 60 % nacionalnog medijana ekvivalentnog raspoloživog dohotka nakon socijalnih transfera.

4 Teška materijalna oskudica znači nametnutu nemogućnost plaćanja najmanje četiri od sljedećih devet stavki: (1) najam, stambeni kredit ili režije; (2) odgovarajuće grijanje doma; (3) neočekivani troškovi; (4) redovita prehrana mesom ili bjelančevinama; (5) godišnji odmor; (6) televizor; (7) perilica rublja; (8) automobil; (9) telefon.

5 To se odnosi na udio stanovništva mlađeg od 60 godina koje živi u kućanstvima u kojima su radno sposobne osobe tijekom protekle godine ostvarile manje od 20 % svojeg ukupnog radnog potencijala.

nego kod opće populacije. Osim toga, jaz siromaštva[6] u EU-27 veći je kod djece (25,4 % 2019.) nego kod ostatka stanovništva (24,3 %), a isto vrijedi i za postojanost siromaštva[7] (14,1 % djece 2018. u usporedbi s 10,8 % za ostatak stanovništva).

Postoji snažna veza između socijalne isključenosti djece i nemogućnosti pristupa ključnim uslugama. Djeca koja žive u siromaštvu ili koja su u posebno nepovoljnom položaju češće se suočavaju s preprekama u pristupu uslugama koje su ključne za njihovu dobrobit i razvoj socijalnih, kognitivnih i emocionalnih vještina. Iako su takve usluge načelno uspostavljene u svim državama članicama, očito je da je pristup tim uslugama neujednačen. U približno jednoj trećini država članica roditelji sa srednjim prihodima smatraju da su troškovi ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja vrlo visoki. Udžbenici, školski prijevoz, obroci i dodatne školske aktivnosti znatno opterećuju obiteljske proračune u 15 država članica. U nekoliko država članica samo su neke usluge zdravstvene skrbi za djecu potpuno besplatne. U šest država članica više od 10 % djece živi u vrlo skromnim stambenim uvjetima. U gotovo svim državama članicama došlo je do porasta beskućništva, što utječe i na djecu. Nejednak pristup uslugama može imati više uzroka, koji mogu uključivati: nedostatak financijskih sredstava roditelja ili skrbnika za pokrivanje troškova tih usluga; ograničenu dostupnost, posebno u ruralnim područjima[8], udaljenim područjima ili područjima u nepovoljnom položaju; nedovoljnu prilagodbu usluga ili osoblja djeci s posebnim potrebama; nedostatak informacija o dostupnim uslugama; ili administrativne prepreke.

Osim siromaštva, i drugi oblici nepovoljnog položaja uzrokuju prepreke za uključivanje i sudjelovanje u društvu. U prijedlogu se preporučuje i da države članice pri osmišljavanju svojih nacionalnih integriranih mjera za potporu djeci koja su izložena riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti uzmu u obzir, kad god je to prikladno, posebne potrebe djece koja su beskućnici ili žive u vrlo skromnim stambenim uvjetima; djece s teškoćama u razvoju; djece migrantskog podrijetla; djece manjinskog rasnog ili etničkog podrijetla (posebno Roma); djece koja su primatelji alternativne (posebno institucionalne) skrbi; i djece u teškim obiteljskim situacijama.

Djeca u nepovoljnom položaju nerazmjerno su pogođena socijalnom isključenošću, koja često proizlazi iz siromaštva ili oskudice. Ovisno o državi članici, rizik od siromaštva za djecu koju odgaja samohrani roditelj, koja odrastaju u obitelji s više od troje djece ili za djecu migrantskog ili romskog podrijetla do tri je puta veći nego za ostalu djecu[9]. Kod djece u nepovoljnom položaju znatno je niža i stopa sudjelovanja u predškolskom odgoju i obrazovanju. Djeca smještena u institucionalnu skrb možda neće u potpunosti koristiti redovno i uključivo obrazovanje. Nadalje, djeca s teškoćama u razvoju, djeca migrantskog podrijetla ili ona koja žive u ruralnim ili udaljenim područjima možda neće moći sudjelovati u mnogim školskim aktivnostima. Prepreke mogu uključivati cjenovnu pristupačnost, nedostatak odgovarajuće infrastrukture, lošu dostupnost ili jezične probleme. Otežano je i sudjelovanje te djece u preventivnim zdravstvenim programima. Status niskog dohotka ili teška obiteljska situacija često dovode do neredovite ili nezdrave prehrane. Naposljetku, zbog nedostatka pristupa cjenovno pristupačnom i primjerenom stanovanju, što uključuje sigurnu

6 Relativni medijan jaza izloženosti riziku od siromaštva koji pomaže u kvantificiranju razine siromaštva. Izračunava se kao razlika između medijana ekvivalentnog raspoloživog dohotka osoba koje su ispod praga izloženosti riziku od siromaštva i samog praga rizika od siromaštva, izražena kao postotak praga rizika od siromaštva.

7 Stopa trajnog siromaštva je udio osoba koje su živjele u kućanstvu s ekvivalentnim raspoloživim dohotkom ispod praga siromaštva u tekućoj godini i u najmanje dvije od prethodne tri godine.

8 Komisija će u lipnju 2021. donijeti Komunikaciju naslovljenu „Dugoročna vizija za ruralna područja”, u kojoj će, među ostalim, biti riječi o ograničenom pristupu djece uslugama ili infrastrukturi u ruralnim i udaljenim područjima i područjima u nepovoljnom položaju.

9 Zajedničko izvješće o zapošljavanju za 2021. koje je Vijeće donijelo 15. ožujka 2021.

vodu za piće, povećava se rizik od krajnje stambene nezbrinutosti, što utječe na opću dobrobit djece. Zbog svih tih prepreka produljuje se međugeneracijski ciklus socijalne isključenosti, s dubokim i dugoročnim učincima na živote djece.

Sprečavanje i suzbijanje socijalne isključenosti djece ključni su za društveni napredak i održivi razvoj. Socijalna isključenost štetno utječe na sadašnje i buduće prilike djece te na njihovu sposobnost da pridonesu društvu današnjice i budućnosti. Kod djece koja su socijalno isključena manja je vjerojatnost da će biti uspješna u školi i uživati dobro zdravlje nego za njihove vršnjake koji su u povoljnijem položaju. Izložena su većem riziku od ranog napuštanja školovanja, a kad odrastu, vjerojatnije je da će biti (dugotrajno) nezaposleni i da će se suočavati sa siromaštvom zbog smanjenih mogućnosti zapošljavanja i zarade. Usto, loše obrazovanje i zdravlje imaju velik utjecaj na gospodarstvo i tržište rada jer koče rast zaposlenosti i dovode do slabije kvalificirane i manje produktivne radne snage.

Zbog krize uzrokovane bolešću COVID-19 pogoršale su se postojeće nejednakosti, što nosi znatan rizik od povećane stope siromaštva ili socijalne isključenosti. To je dovelo do socioekonomskih rizika za žene i ranjive skupine, kao što su samohrani roditelji, djeca i starije osobe, osobe s invaliditetom, migranti, manjine, mlađi radnici i radnici na nesigurnim radnim mjestima te osobe koje žive u područjima i kućanstvima s ograničenom ili nikakvom digitalnom povezanošću. Kod skupina s niskim i srednjim dohotkom veća je vjerojatnost gubitka prihoda zbog sve veće nezaposlenosti i manje mogućnosti za rad na daljinu. Očekuje se da će se zbog učinka na raspoloživi dohodak kućanstava povećati nejednakosti, što će dovesti do toga da nove kategorije kućanstava budu izložene riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti. Zatvaranje škola dovelo je do nestanka pouzdanog izvora prehrane djece jer su mnoga lišena školskih obroka. Raširena digitalizacija u određenoj je mjeri ublažila gubitak obrazovanja uzrokovan zatvaranjem škola, ali mnoga djeca nisu imala dobro okruženje za učenje kod kuće, npr. zbog nedostatka potrebne opreme, slabe internetske veze ili nedostatka potpore u školskim aktivnostima. Bolest COVID-19 i mjere ograničavanja socijalnih kontakata utjecali su i na organizaciju formalne skrbi, obrazovanje te usluge za slobodno vrijeme.

U EU-u vlada konsenzus o važnosti djelotvornog i nediskriminirajućeg pristupa kvalitetnim ključnim uslugama za djecu koja su suočena s različitim oblicima nepovoljnog položaja. U Rezoluciji od 24. studenoga 2015.[10] i kako je potvrđeno u Rezoluciji o Europskom socijalnom fondu plus od 4. travnja 2019.[11], Europski parlament pozvao je na uspostavu europskog jamstva za djecu, usmjerenog na siromašnu djecu i s naglaskom na određene ključne usluge. Parlament je zatražio od Komisije i da ispita izvedivost takvog europskog jamstva za djecu u okviru višegodišnjeg pripremnog rada. Vijeće je u zaključcima od 8. lipnja 2020. isto tako pozvalo Komisiju da podnese prijedlog o europskom jamstvu za djecu. U tematskom izvješću br. 20/2020 o siromaštvu djece od 29. rujna 2020.[12] Europski revizorski sud naglasio je da je za borbu protiv siromaštva djece potrebno bolje usmjeravati potporu Komisije na mjere država članica. Reagirajući na to izvješće, Vijeće je pozvalo Komisiju da u svoje buduće inicijative uključi mjere i ciljeve za rješavanje problema siromaštva djece, među ostalim i pomoću postupka gospodarske koordinacije u okviru europskog semestra. Europski parlament donio je 11. ožujka 2021.

10 Rezolucija Europskog parlamenta od 24. studenoga 2015. o smanjenju nejednakosti s posebnim naglaskom na siromaštvo djece (2014/2237(INI)).

11 Zakonodavna rezolucija Europskog parlamenta od 4. travnja 2019. o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o Europskom socijalnom fondu plus (ESF+), (COM(2018)0382 – C8-0232/2018 – 2018/0206(COD)).

12 Tematsko izvješće 20/2020: „Borba protiv siromaštva djece – potrebno je bolje usmjeravati potporu Komisije”, Europski revizorski sud, 2020.

Rezoluciju o pravima djece u pogledu strategije EU-a o pravima djeteta[13], u kojoj poziva Komisiju da predstavi svoj prijedlog uspostave europskog jamstva za djecu u prvom tromjesečju 2021. te poziva države članice da ubrzaju njegovu provedbu i ulože sva moguća sredstva, uključujući sredstva EU-a. Europski parlament naglasio je i da bi države članice trebale uspostaviti višegodišnje nacionalne strategije za borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti djece te nacionalne akcijske planove u pogledu europskog jamstva za djecu.

Nijedno dijete ne smije biti zapostavljeno. Zbog demografskih trendova i nedostatka vještina, istaknutih u Komisijinu Izvješću o utjecaju demografskih promjena donesenom 17. lipnja 2020.[14], neophodno je poticati potencijal mladih generacija, bez obzira na njihov socioekonomski položaj. Iako EU ima jednu od najviših razina socijalne uključenosti i kohezije na svijetu[15], potrebno je odlučno političko djelovanje kako bi se pružila potpora djeci koja žive u težim prilikama i koja se mogu suočavati s preprekama zbog različitih oblika nepovoljnog položaja. Stoga se u okviru europskog jamstva za djecu naglasak stavlja na pružanje potpore djeci kojoj je potrebna pomoć.

Europski stup socijalnih prava je okvir za djelovanje na razini EU-a i na nacionalnoj razini za pravedna i funkcionalna tržišta rada te socijalnu zaštitu i uključenost[16]. Akcijskim planom za provedbu europskog stupa socijalnih prava[17] nastoje se dodatno poboljšati životni standard, radni uvjeti i jamčiti jednake mogućnosti za sve, čime se osiguravaju pravednost, otpornost te uzlazna socijalna konvergencija. Akcijski plan je ujedno novi poticaj za rješavanje problema siromaštva ili socijalne isključenosti u EU-u. **U njemu se utvrđuje cilj da se broj osoba koje su izložene riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti smanji za najmanje 15 milijuna, od čega bi najmanje 5 milijuna trebala biti djeca.** Revidiranim pregledom socijalnih pokazatelja pratit će se rezultati i kretanja u državama članicama, čime će se Komisiji omogućiti praćenje napretka u provedbi načela europskog stupa socijalnih prava unutar dobro uspostavljenog okvira za koordinaciju politika u kontekstu europskog semestra.

Cilj je europskog jamstva za djecu spriječiti i suzbijati socijalnu isključenost jamčenjem pristupa nizu ključnih usluga djeci kojoj je potrebna pomoć. Na taj će se način tom inicijativom pridonijeti poticanju jednakih mogućnosti za djecu kojoj je potrebna pomoć i borbi protiv siromaštva djece.

Kako bi se postigao taj cilj i na temelju opsežnog postupka savjetovanja, u prijedlogu se:

– preporučuje državama članicama da usmjere mjere potpore na djecu kojoj je potrebna pomoć, a to su osobe mlađe od 18 godina izložene riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti,

– preporučuje državama članicama da pri identifikaciji djece kojoj je potrebna pomoć i unutar te skupine uzmu u obzir, kad god je to prikladno, posebne oblike nepovoljnog

13 Rezolucija Europskog parlamenta od 11. ožujka 2021. o pravima djece s obzirom na strategiju EU-a o pravima djeteta (2021/2523(RSP)).

14 Izvješće o utjecaju demografskih promjena, Europska komisija, 2020.

15 Na primjer, ukupna dohodovna nejednakost, mjerena omjerom S80/S20, 2018. je iznosila 8,4 za SAD, ali samo 5,05 za EU-27, pri čemu druga vodeća gospodarstva nemaju najnovije ni pouzdane podatke (prema procjeni Kine za 2011. iznosila je 28,3) ili su iznad razine EU-a (Ujedinjena Kraljevina 5,6 i Japan 6,2). Unatoč nešto nižem ukupnom indeksu ljudskog razvoja (0,920 za SAD u odnosu na 0,894 za EU-27 2019.), prosječni Europljanin živi 2,4 godine dulje od prosječnog Amerikanca (očekivani životni vijek 2018. iznosio je 80,9 odnosno 78,5 godina).

16 Pogotovo načelo 1. „Obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje”, načelo 3. „Jednake mogućnosti”, načelo 11. „Skrb o djeci i potpora djeci”, načelo 14. „Minimalni dohodak”, načelo 16. „Zdravstvena skrb”, načelo 17. „Uključenost osoba s invaliditetom”, načelo 19. „Stanovanje i pomoć beskućnicima” i načelo 20. „Pristup osnovnim uslugama”.

17 Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Akcijski plan za provedbu europskog stupa socijalnih prava”, COM(2021) 102 final.

položaja, kao što su potrebe: i. djece beskućnika ili djece koja žive u vrlo skromnim stambenim uvjetima; ii. djece s teškoćama u razvoju; iii. djece migrantskog podrijetla; iv. djece manjinskog rasnog ili etničkog podrijetla (posebno Roma); v. djece u alternativnoj (posebno institucionalnoj) skrbi; i vi. djece u teškim obiteljskim situacijama,

– pozivaju države članice da djeci kojoj je potrebna pomoć zajamče djelotvoran i besplatan pristup ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, obrazovanju (uključujući školske aktivnosti), zdravom obroku svakog školskog dana i zdravstvenoj skrbi; besplatan pristup određenim uslugama jedan je od načina povećanja djelotvornosti pristupa,

– pozivaju države članice da djeci kojoj je potrebna pomoć zajamče djelotvoran pristup zdravoj prehrani i odgovarajućem stanovanju,

– pružaju smjernice državama članicama o tome kako bi se odgovarajućim mjerama moglo poduprijeti jamčenje pristupa tim uslugama,

– uspostavljaju mehanizmi upravljanja i izvješćivanja,

– predviđaju mehanizmi provedbe, praćenja i evaluacije.

Prijedlogom se prepoznaje da je za rješavanje uzroka socijalne isključenosti djece potreban višedimenzionalni pristup. Europsko jamstvo za djecu bit će djelotvorno isključivo u okviru šireg skupa integriranih mjera, kako je navedeno u **Akcijskom planu za provedbu europskog stupa socijalnih prava**, te u širem političkom okviru **strategije EU-a o pravima djeteta**, kojoj pridonosi i ovaj prijedlog. U tu se svrhu u prijedlogu preporučuje da države članice na sljedeći način uspostave poticajni okvir politike kojim će se to omogućivati: i. osiguravanjem međusobne usklađenosti relevantnih politika i poboljšanjem njihove relevantnosti za pružanje potpore djeci; ii. ulaganjem u odgovarajuće obrazovne i zdravstvene sustave te sustave socijalne zaštite; iii. predviđanjem mjera za uključivanje roditelja ili skrbnika na tržište rada te potporom dohotku za obitelji i djecu; iv. rješavanjem pitanja teritorijalne dimenzije socijalne isključenosti, među ostalim u posebnim urbanim, ruralnim i udaljenim područjima; v. jačanjem suradnje i uključenosti raznih dionika; vi. izbjegavanjem diskriminacije i stigmatizacije djece kojoj je potrebna pomoć; vii. podupiranjem strateških ulaganja u djecu i usluge, uključujući potrebnu infrastrukturu i kvalificiranu radnu snagu; i viii. dodjelom odgovarajućih sredstava i optimalnim iskorištavanjem financijskih sredstava EU-a.

Sredstva Unije dostupna su za potporu mjerama za borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti djece te za provedbu europskog jamstva za djecu. U okviru Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) za razdoblje financiranja 2021.–2027. države članice u kojima je stopa djece izložene riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti viša od prosjeka EU-a (u razdoblju 2017.–2019.) morat će izdvojiti 5 % sredstava iz ESF-a plus za borbu protiv siromaštva ili socijalne isključenosti djece, dok će ostale države članice morati izdvojiti odgovarajući iznos. Europski fond za regionalni razvoj pridonijet će i u vidu ulaganja u socijalnu infrastrukturu , opremu i pristup kvalitetnim osnovnim uslugama, kao i u projekte suradnje u pograničnim regijama, a ta će ulaganja biti otporna na promjene u budućnosti.

Mehanizam za oporavak i otpornost omogućit će jačanje potencijala rasta, otvaranje radnih mjesta i izgradnju gospodarske, socijalne i institucionalne otpornosti država članica, među ostalim i promoviranjem politike za djecu i mlade, te za ublažavanje ekonomskih i socijalnih posljedica krize uzrokovane bolešću COVID-19, a to sve pridonosi provedbi europskog stupa socijalnih prava i unapređuje ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju. Države članice mogu iz Instrumenta za tehničku potporu dobiti potporu u osmišljavanju i provedbi svojih

reformi usmjerenih na rješavanje obrazovnih, socijalnih, gospodarskih i pravnih nejednakosti i izazova s kojima se djeca suočavaju.

Države članice i dalje će imati koristi od programa EU-a za mlijeko, voće i povrće za razdoblje 2017.–2023[18]. Komisija će 2023. predložiti reviziju programa u svrhu povećavanja dostupnosti zdravih proizvoda djeci i kako bi djeca bolje razumjela koristi zdrave i održive hrane.

- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

Preporukom Komisije iz 2013. Ulaganje u djecu: prekidanje kruga prikraćenosti[19] utvrđuje se integrirani pristup smanjenju siromaštva ili socijalne isključenosti djece te poboljšanju dobrobiti djece. Preporuka je bila usmjerena na tri područja: i. pristup odgovarajućim resursima; ii. osiguravanje pristupa cjenovno pristupačnim kvalitetnim uslugama; i iii. poštovanje prava djece na sudjelovanje u igrama, rekreaciji, sportskim i kulturnim aktivnostima, kao i u donošenju odluka koje utječu na njihove živote. Ovim se prijedlogom dopunjuju postojeće politike u području borbe protiv socijalne isključenosti djece, nadograđuje se na iskustvo i lekcije naučene iz provedbe Preporuke o ulaganju u djecu te se jača njezin drugi aspekt davanjem prednosti pristupu ključnim uslugama za djecu kojoj je potrebna pomoć.

U procesu koordinacije gospodarstva i zapošljavanja u okviru europskog semestra, koji se temelji na pregledu socijalnih pokazatelja[20], istaknut je problem siromaštva ili socijalne isključenosti djece, a za pojedine države članice izrađene su prilagođene preporuke[21]. U smjernicama za zapošljavanje[22] naglašava se važnost osiguravanja pristupa određenim uslugama, kao što su rani i predškolski odgoj i obrazovanje, obrazovanje i zdravstvena skrb, za sve, uključujući djecu, jer je takav pristup nužan uvjet za osiguravanje jednakih mogućnosti.

U razdoblju financiranja 2014.–2020. sredstvima iz europskih strukturnih i investicijskih fondova (posebno Europskog socijalnog fonda, Europskog fonda za regionalni razvoj i Fonda europske pomoći za najpotrebitije) pružena je potpora nizu područja politike relevantnih za djecu, uključujući borbu protiv siromaštva ili socijalne isključenosti djece, kvalitetno redovno obrazovanje i usluge skrbi te zdravu i kvalitetnu hranu i materijalnu pomoć potrebitoj djeci.

U razdoblju 2017.–2020. u okviru Programa potpore strukturnim reformama pružena je tehnička potpora provedbi reformi država članica s ciljem: i. povećanja kvalitete ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja te sprečavanja ranog napuštanja školovanja; ii. uključivijih obrazovnih sustava; iii. potpore deinstitucionalizaciji djece; iv. poboljšanja pristupa uslugama za djecu s teškoćama u razvoju; v. poticanja društvene integracije djece migranata i pripadnika etničkih manjina; vi. povećanja prilagođenosti nacionalnih pravosudnih sustava djeci; i vii. preispitivanja zakonodavstva o zaštiti obitelji kako bi se zadovoljile promjenjive potrebe svih vrsta obitelji.

---

18 Uredba (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007, SL L 347, 20.12.2013., str. 671.–854.

19 Preporuka Komisije 2013/112/EU od 20. veljače 2013. „Ulaganje u djecu: prekidanje kruga prikraćenosti”, SL L 59, 2.3.2013., str. 5.

20 https://ec.europa.eu/eurostat/web/european-pillar-of-social-rights/indicators/social-scoreboard-indicators.

21 Preporuke po državama članicama odnose se na širok raspon pitanja relevantnih za siromaštvo djece, kao što su potpora dohotku, uključivo obrazovanje, pristup ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, pristup zdravstvenoj skrbi i beskućništvo.

22 Odluka Vijeća (EU) 2020/1512 od 13. listopada 2020. o smjernicama za politike zapošljavanja država članica, SL L 344, 19.10.2020., str. 22.–28.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Prijedlog je komplementaran i usklađen s nizom drugih inicijativa EU-a. Konkretan je rezultat **Akcijskog plana za provedbu europskog stupa socijalnih prava** i pridonijet će postizanju njegova glavnog cilja smanjenja broja osoba koje su izložene riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti. Povećanje sudjelovanja nedovoljno zastupljenih skupina na tržištu rada, uključujući žene, isto će tako pridonijeti borbi protiv siromaštva; Akcijskim planom za provedbu europskog stupa socijalnih prava postavljen je glavni cilj postizanja stope zaposlenosti od 78 % te se kao dodatni cilj predlaže da se do 2030. barem prepolovi razlika na temelju spola u zapošljavanju.

Prijedlogom se dopunjuje **strategija EU-a o pravima djeteta** koja se donosi u isto vrijeme i kojom se objedinjuju sve postojeće i buduće inicijative o pravima djece unutar jednog dosljednog političkog okvira te se daju konkretne preporuke za unutarnje i vanjsko djelovanje EU-a. U njoj se opisuje rad Komisije u sljedećim područjima: i. sudjelovanje djece u političkom i demokratskom životu EU-a; ii. socioekonomska uključenost, obrazovanje i zdravstvo; iii. sprečavanje i zaštita od svih oblika nasilja i diskriminacije; iv. pravosuđe prilagođeno djeci; v. djeca u digitalnom dobu; i vi. globalna dimenzija prava djeteta. Odjeljak o socioekonomskoj uključenosti usklađen je s europskim jamstvom za djecu.

Vijeće je 22. svibnja 2019. donijelo **Preporuku o visokokvalitetnim sustavima ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja**[23] s ciljem pružanja potpore državama članicama u nastojanjima da poboljšaju pristup ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju te kvalitetu tog obrazovanja. Komisija je 30. rujna 2020. donijela Komunikaciju „**Uspostava europskog prostora obrazovanja do 2025.**[24]" u kojoj uključenost i rodna ravnopravnost čine jednu od šest dimenzija koje treba konsolidirati. Na temelju te komunikacije Vijeće je 19. veljače 2021. donijelo **Rezoluciju o strateškom okviru za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja u smjeru europskog prostora obrazovanja i šire (2021.–2030.)**[25] te postiglo dogovor o cilju na razini EU-a prema kojem bi najmanje 96 % djece u dobi od tri godine do uključivanja u obvezno osnovnoškolsko obrazovanje trebalo sudjelovati u ranom predškolskom odgoju i obrazovanju. Rezolucijom se predviđa i poboljšanje kvalitete, pravednosti, uključenosti i uspjeha za sve u obrazovanju i osposobljavanju. Države članice složile su se da bi udio osoba koje rano napuštaju obrazovanje i osposobljavanje do 2030. trebao biti manji od 9 %.

Komisija je 30. rujna 2020. donijela Komunikaciju **„Akcijski plan za digitalno obrazovanje 2021.–2027. Prilagodba obrazovanja i osposobljavanja digitalnom dobu"**[26], u kojoj se predstavlja ambiciozna vizija digitalnog obrazovanja uz perspektivu cjeloživotnog učenja u čijem je središtu uključivanje svih učenika iz svih dobnih skupina.

Komisija je 5. ožujka 2020. donijela **Strategiju za rodnu ravnopravnost 2020.–2025.**[27] Strategijom se nastoje suzbiti rodni stereotipi koji utječu na dobrobit i mogućnosti djevojčica i dječaka u svoj njihovoj raznolikosti od rane dobi. U njoj se najavljuje, kako je potvrđeno Akcijskim planom za provedbu europskog stupa socijalnih prava, i da će Komisija 2022.

---

23 Preporuka Vijeća od 22. svibnja 2019. o visokokvalitetnim sustavima ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, SL C 189, 5.6.2019., str. 4.–14.

24 Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o uspostavi europskog prostora obrazovanja do 2025., COM(2020) 625 final.

25 Rezolucija Vijeća o strateškom okviru za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja u smjeru europskog prostora obrazovanja i šire (2021.–2030.), SL C 66, 26.2.2021., str. 1.–21.

26 Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Akcijski plan za digitalno obrazovanje 2021.–2027. Prilagodba obrazovanja i osposobljavanja digitalnom dobu", COM(2020) 624 final.

27 Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Unija ravnopravnosti: Strategija za rodnu ravnopravnost 2020.–2025.", COM(2020) 152 final.

predstaviti reviziju ciljeva iz Barcelone[28] za sudjelovanje u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju. Strategijom se promiče i ekonomsko osnaživanje žena i jednaka raspodjela neplaćenog pružanja skrbi između žena i muškaraca, uključujući skrb o djeci. Sve dok žene nastavljaju snositi nerazmjernu odgovornost za odgoj djece, ciljevi rodne ravnopravnosti i socijalne uključenosti djece i dalje će biti usko povezani.

Komisija je 19. rujna 2020. donijela **Akcijski plan EU-a za antirasizam za razdoblje 2020.–2025**[29]. Akcijskim planom predviđa se borba protiv rasizma politikama i programima financiranja u području zapošljavanja, stanovanja te pristupa zdravstvenoj skrbi i obrazovanju. Njime se promiču mjere kojima se osigurava da djeca manjinskog rasnog ili etničkog podrijetla imaju jednak pristup obrazovanju te da su nastavnici osposobljeni za rad sa svom djecom i da budu osjetljivi na potrebe učenika različitog podrijetla. Njime se predviđa i izvješće Komisije o primjeni Direktive EU-a o rasnoj jednakosti, kojom se zabranjuje diskriminacija na temelju etničkog ili rasnog podrijetla, uključujući diskriminaciju romske djece, u različitim područjima kao što su obrazovanje i socijalna zaštita.

Komisija je 7. listopada 2020. donijela **strateški okvir EU-a za jednakost, uključivanje i sudjelovanje Roma**[30]. Sastoji se od Komunikacije i prijedloga **Preporuke Vijeća o jednakosti, uključivanju i sudjelovanju Roma,** koju je Vijeće donijelo 12. ožujka 2021.[31]. U Preporuci se države članice pozivaju da se bore protiv višestruke i strukturne diskriminacije Roma, posebno romske djece, te da poduzmu snažnije mjere za potporu romskoj djeci i njihovim obiteljima u međusobno povezanim područjima zapošljavanja, socijalnih usluga, kvalitetnog uključivog redovnog obrazovanja te ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, zdravstva, stanovanja i pristupa osnovnim uslugama, prehrane i pristupa slobodnim aktivnostima.

Komisija je 14. listopada 2020. donijela Komunikaciju naslovljenu „**Val obnove za Europu – ozelenjivanje zgrada, otvaranje radnih mjesta, poboljšanje života**”[32]. Inicijativa se temelji na načelu cjenovne pristupačnosti obnovljenih stambenih jedinica i njihove dostupnosti, čime se pridonosi cilju jamčenja odgovarajućeg stanovanja djeci kojoj je potrebna pomoć, posebno putem Preporuke Komisije o energetskom siromaštvu[33].

Komisija je 1. srpnja 2020. donijela paket **„Potpora za zapošljavanje mladih: lakši prelazak u svijet rada za novu generaciju”**[34] kako bi pružila potporu mladima koji ulaze na tržište rada. Jedan od temelja paketa bio je prijedlog Preporuke Vijeća o **lakšem prelasku u svijet rada – jačanje Garancije za mlade**[35], koji je Vijeće donijelo 30. listopada 2020. Cilj je Preporuke osigurati da se svim osobama mlađima od 30 godina u roku od četiri mjeseca nakon gubitka radnog mjesta ili prestanka formalnog obrazovanja ponudi kvalitetno radno mjesto, nastavak školovanja, naukovanje ili pripravništvo.

---

28 Ciljeve iz Barcelone dogovorilo je Europsko vijeće u Barceloni 2002. Prema njima bi u sustav skrbi o djeci trebalo uključiti 33 % djece mlađe od tri godine i 90 % djece u dobi između tri godine i obvezne školske dobi.

29 Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Unija ravnopravnosti: Akcijski plan EU-a za antirasizam za razdoblje 2020.–2025.”, COM(2020) 565 final.

30 Komunikacija Komisije Europskom parlamentu i Vijeću „Unija jednakosti: strateški okvir EU-a za jednakost, uključivanje i sudjelovanje Roma”, COM(2020) 620 final.

31 Preporuka Vijeća od 12. ožujka 2021. o jednakosti, uključivanju i sudjelovanju Roma, 2021/C 93/01.

32 Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Val obnove za Europu – ozelenjivanje zgrada, otvaranje radnih mjesta, poboljšanje života”, COM(2020) 662 final.

33 Preporuka Komisije (EU) 2020/1563 od 14 listopada 2020. o energetskom siromaštvu, SL L 357, 27.10.2020., str. 35–41.

34 Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Potpora zapošljavanju mladih: lakši prelazak u svijet rada za novu generaciju”, COM/2020/276 final.

35 Preporuka Vijeća od 30. listopada 2020. o lakšem prelasku u svijet rada – jačanje Garancije za mlade te o zamjeni Preporuke Vijeća od 22. travnja 2013. o uspostavi Garancije za mlade, 2020/C 372/01, SL C 372, 4.11.2020., str. 1.–9.

Komisija je 12. studenoga 2020. donijela **Strategiju o ravnopravnosti LGBTIQ osoba 2020.–2025.**[36], kojom su predstavljene mjere za promicanje uključenosti i borbu protiv diskriminacije LGBTIQ osoba i njihovih obitelji, uključujući djecu.

Komisija je 24. studenoga 2020. donijela **Akcijski plan za integraciju i uključivanje za razdoblje 2021.–2027.**[37], kojim su obuhvaćeni migranti i građani EU-a migrantskog podrijetla. Akcijski plan usmjeren je na ključne čimbenike kojima se omogućuje uspješna integracija i uključivanje u područjima: obrazovanja i osposobljavanja, zapošljavanja i vještina te zdravlja i stanovanja. Posebna pozornost posvećuje se djeci migranata i građana EU-a migrantskog podrijetla.

Komisija je 3. veljače 2021. donijela Komunikaciju pod nazivom **„Europski plan za borbu protiv raka"**[38] u kojoj je rak u dječjoj dobi u središtu pozornosti. Jedna od vodećih inicijativa plana jest pokretanje inicijative „pomoć djeci oboljeloj od raka" kako bi se osiguralo da djeca imaju pristup brzom i optimalnom otkrivanju, dijagnosticiranju, liječenju i skrbi.

Strategijom o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021.–2030.[39] želi se poboljšati kvaliteta života osoba s invaliditetom u sljedećem desetljeću, u EU-u i izvan njega.. U Strategiji se primjenjuje višedimenzionalna perspektiva u odnosu na potrebe djece s teškoćama u razvoju.

Nekoliko inicijativa Komisije već se bavilo širim kontekstom politike i glavnim uzročnicima socijalne isključenosti djece, posebno sudjelovanjem roditelja i skrbnika na tržištu rada. Te su inicijative: Preporuka Komisije o aktivnom uključivanju osoba isključenih s tržišta rada[40]; Preporuka Vijeća o uključivanju dugotrajno nezaposlenih osoba na tržište rada[41]; Direktiva o ravnoteži između poslovnog i privatnog života roditelja i pružatelja skrbi[42]; Preporuka Vijeća o pristupu socijalnoj zaštiti[43]; Novi program vještina[44]; Europski instrument za privremenu potporu radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji (SURE)[45] i Komisijin prijedlog direktive o primjerenim minimalnim plaćama[46].

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

• Pravna osnova

Na temelju članka 151. UFEU-a, ciljevi Unije i država članica uključuju promicanje poboljšanih životnih uvjeta, odgovarajuću socijalnu zaštitu i razvoj ljudskih potencijala u

36 Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Unija ravnopravnosti: Strategija o ravnopravnosti LGBTIQ osoba 2020.–2025.", COM/2020/698 final.

37 Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Akcijski plan za integraciju i uključivanje za razdoblje 2021.–2027.", COM(2020) 758 final.

38 Komunikacija Komisije Europskom parlamentu i Vijeću „Europski plan za borbu protiv raka", COM(2021) 44 final.

39 Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Unija ravnopravnosti: Strategija o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021.–2030.", COM(2021) 101 final.

40 Preporuka Komisije od 3. listopada 2008. o aktivnom uključivanju osoba isključenih s tržišta rada (SL L 307, 18.11.2008., str. 11.–14.).

41 Preporuka Vijeća od 15. veljače 2016. o integriranju dugotrajno nezaposlenih osoba na tržište rada (SL C 67, 20.2.2016., str. 1.–5.).

42 Direktiva (EU) 2019/1158 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o ravnoteži između poslovnog i privatnog života roditelja i pružatelja skrbi i o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 2010/18/EU (SL L 188, 12.7.2019., str. 79.–93.).

43 Preporuka Vijeća od 8. studenoga 2019. o pristupu radnika i samozaposlenih osoba socijalnoj zaštiti 2019/C 387/01, (SL C 387, 15.11.2019.), str. 1.–8.

44 Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Program vještina za Europu za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost", COM(2020) 274.

45 Uredba Vijeća (EU) 2020/672 od 19. svibnja 2020. o uspostavi Europskog instrumenta za privremenu potporu radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji (SURE) nakon izbijanja bolesti COVID-19 (SL L 159, 20.5.2020., str. 1.–7.).

46 Prijedlog Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o primjerenim minimalnim plaćama u Europskoj uniji, COM(2020) 682 final.

smislu trajne visoke stope zaposlenosti i borbe protiv isključenosti. Poboljšanjem jednakih mogućnosti za svu djecu koja žive u EU-u pridonosi se postizanju tih ciljeva. Na temelju članka 153. stavka 1. točke (j) UFEU-a, Unija podupire i dopunjuje aktivnosti država članica u području borbe protiv socijalne isključenosti radi postizanja ciljeva iz članka 151.

Prijedlog se temelji na članku 292. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) na temelju kojeg Vijeće donosi preporuke na prijedlog Komisije, a koji se tumači zajedno s člankom 153. stavkom 1.točkom (j) i člankom 153. stavkom 2. UFEU-a.

Prijedlogom će se pridonijeti ciljevima Ugovora o Europskoj uniji, posebno borbi protiv socijalne isključenosti i diskriminacije te zaštiti prava djeteta (članak 3. Ugovora).

Prijedlogom će se pridonijeti i provedbi Povelje EU-a o temeljnim pravima, a posebno njezina članka 24., kojim se prepoznaje da djeca imaju pravo na zaštitu i brigu koja je potrebna za njihovu dobrobit, te članka 33. u kojem se navodi da obitelj mora uživati pravnu, gospodarsku i socijalnu zaštitu.

- **Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)**

Iako su politike koje se bave socijalnom isključenošću djece u nadležnosti država članica, Unija može podupirati i dopunjavati djelovanje država članica.

Prijedlogom se osigurava dodana vrijednost djelovanja na razini EU-a. Prijedlog ujedno pokazuje političku odlučnost da se napreduje u pogledu jednakih mogućnosti za svu djecu, a posebno djecu kojoj je potrebna pomoć, te će podupirati uzlaznu socijalnu konvergenciju u državama članicama.

Dodana vrijednost djelovanja na razini EU-a još je veća s obzirom na izazove povezane s pandemijom bolesti COVID-19 jer će njezini socioekonomski učinci vjerojatno nerazmjerno utjecati na djecu kojoj je potrebna pomoć. Europskim jamstvom za djecu pridonijet će se ublažavanju nekih negativnih učinaka pandemije jer će se djeci kojoj je potrebna pomoć osigurati puni pristup ključnim uslugama.

Uz poštovanje nadležnosti država članica, prijedlogom se daje konkretan sadržaj tom nastojanju, posebno primjenom iskustava stečenih tijekom osam godina provedbe preporuke „Ulaganje u djecu”. Usmjerenom intervencijom EU-a za smanjenje jaza između djece kojoj je potrebna pomoć i njihovih vršnjaka u povoljnijem položaju u pogledu pristupa ključnim uslugama u konačnici će se pridonijeti osiguravanju jednakih mogućnosti za djecu u EU-u, istodobno izbjegavajući visoke gospodarske i društvene troškove socijalne isključenosti djece i međugeneracijskog prijenosa nepovoljnog položaja.

Prijedlogom će se pomoći i državama članicama da na najbolji način iskoriste financijska sredstva EU-a i nacionalna sredstva kako bi se riješio problem socijalne isključenosti djece. Komisija snažno potiče države članice na prioritetno rješavanje pitanja socijalne isključenosti djece.

- **Proporcionalnost**

Prijedlogom se dopunjuju nastojanja država članica u rješavanju problema socijalne isključenosti djece. Pritom se poštuju prakse država članica i raznolikost sustava. U njemu se prepoznaje da bi razne nacionalne, regionalne ili lokalne prilike mogle dovesti do razlika u načinu provedbe Preporuke. Time će se državama članicama omogućiti da Preporuku iskoriste u skladu sa svojom pojedinačnom situacijom.

Proporcionalnost je imala ključnu ulogu i u odabiru instrumenta.

- **Odabir instrumenta**

Instrument je prijedlog preporuke Vijeća kojim se poštuju načela supsidijarnosti i proporcionalnosti. Nadovezuje se na postojeće pravo Europske unije te je u skladu s vrstama instrumenata dostupnima za djelovanje Europske unije u području socijalne politike. Kao pravni instrument prijedlog znači obvezu država članica da primjenjuju mjere iz ove Preporuke te je čvrst politički temelj za suradnju na europskoj razini u tom području, uz potpuno poštovanje nadležnosti država članica.

3. REZULTATI *EX POST* EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

- ***Ex post* evaluacije/provjere primjerenosti postojećeg zakonodavstva**

Komisija je 2017., prilikom predstavljanja europskog stupa socijalnih prava, analizirala četiri godine provedbe preporuke „Ulaganje u djecu”.[47]. Procjena je dopunjena studijom stručnjaka iz Europske mreže za socijalnu politiku pod naslovom „Napredak diljem Europe u provedbi preporuke EU-a iz 2013. ‚Ulaganje u djecu: prekidanje kruga prikraćenosti'. Studija nacionalnih politika”[48].

U procjeni Komisije preispitan je napredak koji je postignut sa stajališta općih politika i za svako od tri tematska područja. Ispitan je i učinak na donošenje politika za djecu i obitelji te se navodi niz primjera dobre prakse i poduzetih mjera.

U procjeni je zaključeno da rad na potpunoj provedbi Preporuke još nije dovršen. Iako je Preporuka dobila snažnu potporu i na nacionalnoj razini i na razini EU-a, među ostalim i od Europskog parlamenta i civilnog društva, još uvijek nije bila dobro poznata niti se pravilno koristila u državama članicama na lokalnoj razini na kojoj je potrebno razviti i provesti konkretne mehanizme politike. Međutim, u procjeni je istaknuto da je Preporuka bila poticaj za niz projekata koji su imali pozitivan učinak. U različitoj je mjeri uspješno iskorištena kao poluga politike u okviru europskog semestra, čime se pridonijelo relevantnim preporukama za pojedine države članice o temama od ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja i potpore prihodima do uključivog obrazovanja. Utjecala je i na pripremu i provedbu programa europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014.–2020.[49]

U procjeni je istaknuto da se većina država članica složila da bi samo sveobuhvatan integrirani pristup bio djelotvorna strategija kojom bi se mogao prekinuti krug prikraćenosti. Države članice prepoznale su taj obnovljeni naglasak i potrebu za poboljšanjem suradnje između svih dionika na lokalnoj razini kao izazov. Većina država članica složila se da je društveno pravedno i gospodarski opravdano više ulagati u djecu tijekom ranih godina te da je pružanje visokokvalitetnog ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja ključna sastavnica.

Naposljetku, kad je riječ o postignućima, procjenom je utvrđeno da su prva dva tematska područja Preporuke, koja se odnose na pristup dohotku i uslugama, bila ključna za ostvarivanje konkretnih promjena politika i razvoj projekata.

Osim toga, u studiji Europske mreže za socijalnu politiku zaključeno je da je poboljšanje pristupa cjenovno pristupačnim kvalitetnim uslugama u državama članicama nedostatno i

47 Analiza Preporuke iz 2013. „Ulaganje u djecu: prekidanje kruga prikraćenosti'", SWD(2017) 258 final.

48 Napredak diljem Europe u provedbi preporuke EU-a iz 2013. „Ulaganje u djecu: prekidanje kruga prikraćenosti", studija nacionalnih politika (*Progress across Europe in the implementation of the 2013 EU recommendation on 'Investing in children: Breaking the cycle of disadvantage', a study of national policies*), Europska komisija, 2017.

49 U programskom razdoblju 2014.–2020. za mjere socijalne uključenosti bilo je namijenjeno 25,6 % ukupnog izdvajanja ESF-a u iznosu od 86,4 milijarde EUR. U okviru EFRR-a 24,1 milijarda EUR dodijeljena je prioritetima uključivog rasta, među ostalim za promicanje socijalne uključenosti, borbu protiv siromaštva i ulaganje u obrazovne objekte.

neujednačeno. Najmanji napredak postignut je u području pristupa stanovanju, zdravstvenoj skrbi i obrazovanju.

U iskustvima stečenima provedbom preporuke „Ulaganje u djecu” i zaključcima Europskog revizorskog suda ističe se da su za djelotvornu borbu protiv socijalne isključenosti djece potrebni pojačani napori za bolje usmjeravanje financijske potpore EU-a u državama članicama.

- **Savjetovanja s dionicima**

Komisija je od srpnja do studenoga 2020. provela ciljano savjetovanje putem internetskih upitnika, ciljnih skupina i namjenskih saslušanja, u kojima su sudjelovale države članice u vidu Odbora za socijalnu zaštitu Vijeća, Europskog gospodarskog i socijalnog odbora, Odbora regija, europskih socijalnih partnera, organizacija civilnog društva i same djece. Ovaj prijedlog u velikoj mjeri odražava stajališta dionika prikupljena tijekom savjetovanja.

Većina ispitanika u ciljanom savjetovanju istaknula je da EU ima važnu ulogu u podupiranju nacionalnih, regionalnih i lokalnih tijela u koordiniranom djelovanju da se poboljša situacija djece kojoj je potrebna pomoć. Dionici su pozdravili inicijativu o europskom jamstvu za djecu i istaknuli važnost osiguravanja pristupa besplatnom ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, besplatnom obrazovanju, besplatnoj zdravstvenoj skrbi, odgovarajućem stanovanju i zdravoj prehrani, kao i osiguravanju mogućnosti igre i rekreativnih aktivnosti za djecu. Većina dionika s kojima je provedeno savjetovanje podržala je prijedlog preporuke Vijeća o europskom jamstvu za djecu. Dionici su istaknuli i važnost uključivanja određenih skupina djece u ciljnu skupinu jamstva za djecu. Istaknuli su važnost razvoja i provedbe integriranih strategija u borbi protiv socijalne isključenosti i prekidanju kruga prikraćenosti, s fokusom ne samo na potrebe djece, već i na pružanje potpore cijelim obiteljima.

Za prijedlog je bilo korisno i opsežno savjetovanje s djecom u kojem je sudjelovalo 10 000 djece. Većina je sudionika savjetovanja zatražila da se europsko jamstvo za djecu usredotoči na konkretne i djelotvorne mjere kako bi se osiguralo jednako postupanje prema svoj djeci, s posebnim naglaskom na djecu u situacijama ranjivosti, te jednak pristup kvalitetnom i cjenovno pristupačnom obrazovanju za svu djecu, od ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja do srednjoškolskog obrazovanja.

Sažetak rezultata savjetovanja s dionicima priložen je radnom dokumentu službi Komisije koji prati ovaj prijedlog.

- **Prikupljanje i primjena stručnog znanja**

Prijedlog se temelji na radnom dokumentu službi Komisije u kojem se analizira provedba Preporuke „Ulaganje u djecu”, tematskom izvješću Europskog revizorskog suda o siromaštvu djece i stručnom znanju prikupljenom u okviru višegodišnjeg pripremnog djelovanja koje je zatražio Europski parlament, a posebno „Studiji izvedivosti jamstva za djecu”[50] i „Studiji o gospodarskom provedbenom okviru mogućeg EU-ova programa jamstva za djecu, uključujući njegovu financijsku osnovu”[51].

Svrha studije izvedivosti jamstva za djecu bila je pojasniti potencijalno područje primjene europskog jamstva za djecu i analizirati uvjete za njegovu provedbu, kao i procijeniti njegovu dodanu vrijednost za EU. Studija je bila usmjerena na četiri posebne skupine socijalno ugrožene djece: djecu u sustavu skrbi sa smještajem, djecu s teškoćama u razvoju, djecu

50 „Konačno izvješće o studiji izvedivosti jamstva za djecu” (*Feasibility Study for a Child Guarantee, Final Report*), Europska komisija, 2020.

51 „Studija o gospodarskom provedbenom okviru mogućeg EU-ova programa jamstva za djecu, uključujući njegovu financijsku osnovu, konačno izvješće” (*Study on the economic implementing framework of a possible EU Child Guarantee Scheme including its financial foundation, Final Report*), Europska komisija, 2020.

migrantskog podrijetla (uključujući djecu izbjeglice) i djecu koja žive u teškoj obiteljskoj situaciji. U sklopu studije analizirala se izvedivost jamčenja dostupnosti pet ključnih usluga: besplatna zdravstvena skrb, besplatno obrazovanje, besplatan rani i predškolski odgoj i obrazovanje, odgovarajuće stanovanje i zdrava prehrana.

U studiji je zaključeno da doista treba poboljšati pristup tih kategorija djece navedenim uslugama. Nedostatak pristupa može imati kratkoročne i dugoročne posljedice za samu djecu, ali i za društvo. Osnovne usluge moraju biti uključive kako bi se osiguralo da ih djeca kojoj je potrebna pomoć mogu u potpunosti koristiti i kako bi se izbjegla stigmatizacija i segregacija. Iako bi osiguravanje pristupa uslugama bilo važan dio borbe protiv socijalne isključenosti djece, trebalo bi ga staviti u okvir šireg pristupa, kako je utvrđeno u Preporuci „Ulaganje u djecu", te unutar poticajnog okvira socijalne politike. Naposljetku, fondovi EU-a mogli bi imati znatno veću stratešku ulogu u djelotvornom podupiranju pristupa uslugama.

U studiji *The economic implementing framework of a possible EU Child Guarantee scheme including its financial foundation* (Gospodarski provedbeni okvir mogućeg EU-ova programa jamstva za djecu, uključujući njegovu financijsku osnovu), kojom se nadopunjuje studija izvedivosti, ispitalo se koji bi mogli biti troškovi i koristi za nadležna tijela ako bi se jamčilo da će sva djeca kojoj je potrebna pomoć imati nediskriminirajući pristup uslugama obuhvaćenih europskim jamstvom za djecu. U studiji je zaključeno da će koristi kratkoročno utjecati na živote djece i dugoročno na izglede djece kad odrastu, na društvo te na buduće javne izdatke. Studija je pokazala da su troškovi povezani s pružanjem besplatnih školskih obroka djeci kojoj je potrebna pomoć, besplatnim kvalitetnim ranim i predškolskim odgojem i obrazovanjem te oslobađanjem od troškova školovanja relativno niski, a posebno su niski s obzirom na potencijalno velike koristi koje te mjere mogu donijeti.

Naposljetku, Komisija na zahtjev Europskog parlamenta i u partnerstvu s UNICEF-om provodi pilot-projekte u Bugarskoj, Hrvatskoj, Grčkoj i Italiji kako bi ispitala te mjere na terenu te istražuje okvire politike u Njemačkoj, Litvi i Španjolskoj. Time će se dobiti važne informacije za provedbenu fazu predložene preporuke.

- **Procjena učinka**

Predloženi instrument – preporuka Vijeća – pruža smjernice o tome kako provesti europsko jamstvo za djecu, a istodobno državama članicama omogućuje fleksibilnost u osmišljavanju i provedbi mjera u skladu s njihovom nacionalnom praksom. Stoga nije potrebna procjena učinka.

Učinak preporuke neće ovisiti samo o načinu na koji države članice provode mjere. Važne su i okolnosti specifične za pojedine zemlje, kao što su makroekonomska situacija, oblikovanje sustava socijalne zaštite i socijalnih usluga te funkcioniranje tržišta rada, zbog čega je teško razdvojiti konkretan učinak prijedloga od drugih čimbenika.

Prateći radni dokument službi Komisije sadržava pregled najvažnijih izazova u pogledu socijalne isključenosti djece, kao i manjkavosti koje djeci kojoj je potrebna pomoć sprečavaju pristup relevantnim službama. Uključuje i preliminarnu analizu djelotvornosti preporuke i njezinih mogućih učinaka.

U analizi je upotrijebljena kombinacija unutarnjeg i vanjskog stručnog znanja. Rezultat je i brojnih aktivnosti praćenja i suradničkog učenja te povratnih informacija dobivenih tijekom ciljanih savjetovanja. Ti su doprinosi zajedno preneseni u mjere navedene u prijedlogu.

Osim toga, predlaže se bolje prikupljanje podataka na razini EU-a kako bi se poboljšalo praćenje mjera u državama članicama. U prijedlog je uključena posebna odredba za preispitivanje preporuke nakon početnog razdoblja provedbe.

- **Primjerenost i pojednostavnjenje propisa**

Nije primjenjivo.

- **Temeljna prava**

Europskim jamstvom za djecu pridonijet će se zaštiti prava djece na zaštitu i brigu koja je potrebna za njihovu dobrobit te pravnoj, gospodarskoj i socijalnoj zaštiti obitelji (članci 24. i 33. Povelje EU-a o temeljnim pravima).

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Prijedlog nema nikakav financijski učinak na proračun EU-a.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

Predlaže se da Komisija prati provedbu Preporuke u kontekstu europskog semestra s pomoću revidiranog pregleda socijalnih pokazatelja, uključujući novi glavni pokazatelj za djecu izloženu riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti.

Prijedlogom se preporučuje da države članice imenuju nacionalnog koordinatora za jamstvo za djecu, s odgovarajućim resursima i mandatom, koji će djelotvorno koordinirati i pratiti provedbu Preporuke te djelovati kao osoba za kontakt s Komisijom. Komisija će surađivati s koordinatorima jamstva za djecu i Odborom za socijalnu zaštitu kako bi olakšala uzajamno učenje (npr. istorazinskim ocjenama ili uzajamnim savjetovanjem), dijelila iskustva, razmjenjivala dobru praksu i pratila mjere koje su države članice poduzele radi provedbe europskog jamstva za djecu.

Komisija će redovito izvješćivati Odbor za socijalnu zaštitu o provedbi Preporuke na temelju dvogodišnjih izvješća država članica.

Komisija će isto tako surađivati s Odborom za socijalnu zaštitu na uspostavi zajedničkog okvira za praćenje, uključujući kvantitativne i kvalitativne pokazatelje, kako bi se procijenila provedba ove Preporuke. Komisija i Odbor za socijalnu zaštitu surađivat će i na poboljšanju dostupnosti, opsega i relevantnosti podataka o toj temi na razini EU-a.

Naposljetku, nakon početnog razdoblja provedbe Komisija će analizirati napredak postignut u provedbi Preporuke i o tome izvijestiti Vijeće u roku od pet godina nakon donošenja.

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredbi prijedloga**

U točkama 1. i 2. definiraju se cilj Preporuke i njezino osobno područje primjene (na koju se djecu Preporuka odnosi).

Točka 3. sadržava definicije koje se primjenjuju u svrhu prijedloga.

U točkama 4. i 5. iznose se ključne preporuke. U njima se poziva države članice da djeci kojoj je potrebna pomoć zajamče djelotvoran i besplatan pristup ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, obrazovanju i školskim aktivnostima, barem jednom zdravom obroku svakog školskog dana i zdravstvenoj skrbi. Nadalje, u njima se poziva države članice da djeci kojoj je potrebna pomoć zajamče djelotvoran pristup zdravoj prehrani i odgovarajućem stanovanju. Države članice trebale bi identificirati djecu kojoj je potrebna pomoć, a unutar te skupine uzeti u obzir posebne oblike nepovoljnog položaja s kojima se suočavaju djeca kojoj je potrebna pomoć.

Točka 6. odnosi se na napore koje bi države članice trebale uložiti u izgradnju poticajnog političkog okvira za rješavanje problema socijalne isključenosti i prekidanje međugeneracijskog ciklusa siromaštva i nepovoljnog položaja, te se u tom smislu preporučuje niz mjera politike.

U točkama od 7. do 10. preporučuje se skup nacionalnih mjera koje bi države članice trebale uvesti kako bi djelotvorno provele europsko jamstvo za djecu.

Točkom 11. utvrđuju se mehanizmi upravljanja i izvješćivanja koji uključuju sljedeće preporuke državama članicama:

- imenovanje nacionalnih koordinatora jamstva za djecu koji će koordinirati i pratiti provedbu Preporuke,
- uključivanje relevantnih dionika u identificiranje djece kojoj je potrebna pomoć i prepreka s kojima se suočavaju pri pristupu uslugama obuhvaćenima Preporukom i njihovu korištenju, uzimajući u obzir nacionalne, regionalne i lokalne organizacije te okolnosti,
- podnošenje Komisiji nacionalnog akcijskog plana za provedbu Preporuke,
- provedbu aktivnosti informiranja,
- uključivanje relevantnih dionika u pripremu, provedbu, praćenje i evaluaciju nacionalnog akcijskog plana,
- redovito izvješćivanje Komisije.

U točki 12. utvrđuju se mehanizmi provedbe, praćenja i evaluacije te se pozdravlja namjera Komisije da:

- koristi europski semestar za praćenje provedbe Preporuke,
- surađuje s Odborom za socijalnu zaštitu i nacionalnim koordinatorima jamstva za djecu,
- redovito izvješćuje Odbor za socijalnu zaštitu o napretku,
- surađuje s Odborom za socijalnu zaštitu na okviru za praćenje i relevantnim pokazateljima,
- preispita provedbu Preporuke i izvijesti Vijeće u roku od pet godina nakon njezina donošenja,
- jača aktivnosti informiranja i komunikacije te poveća širenje rezultata.

2021/0070 (NLE)

Prijedlog

PREPORUKE VIJEĆA

o uspostavi europskog jamstva za djecu

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 292. u vezi s člankom 153. stavkom 2. i člankom 153. stavkom 1. točkom (j),

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

(1) U skladu s člankom 3. stavkom 3. Ugovora o Europskoj uniji, Unija se bori protiv socijalne isključenosti i diskriminacije te promiče ravnopravnost žena i muškaraca i zaštitu prava djeteta.

(2) U skladu s člankom 9. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), pri utvrđivanju i provedbi svojih politika i aktivnosti Unija uzima u obzir zahtjeve povezane s promicanjem visoke razine zaposlenosti, jamstvom dostatne socijalne zaštite, borbom protiv socijalne isključenosti te visokom razinom obrazovanja, osposobljavanja i zaštite zdravlja ljudi.

(3) U skladu s člankom 151. UFEU-a, Unija i države članice imaju za cilj promicanje zapošljavanja, poboljšanje životnih i radnih uvjeta, odgovarajuću socijalnu zaštitu, socijalni dijalog te razvoj ljudskih potencijala u smislu trajne visoke stope zaposlenosti i borbe protiv socijalne isključenosti. U skladu s člankom 153. stavkom 1. točkom (j) UFEU-a, radi ostvarivanja tih ciljeva Unija podupire i dopunjuje aktivnosti država članica u području borbe protiv socijalne isključenosti.

(4) Člankom 24. Povelje Europske unije o temeljnim pravima prepoznaje se da djeca imaju pravo na zaštitu i brigu koja je potrebna za njihovu dobrobit te da zaštita interesa djeteta mora biti primarni cilj u svakom djelovanju koje se odnosi na djecu, bez obzira na to provode li ga tijela javne vlasti ili privatne institucije. Člankom 33. Povelje Europske unije o temeljnim pravima propisano je da obitelj uživa pravnu, gospodarsku i socijalnu zaštitu.

(5) Člankom 17. revidirane Europske socijalne povelje, sastavljene u Strasbourgu 3. svibnja 1996., potvrđuje se obveza da se djeci osigura skrb, pomoć, obrazovanje i osposobljavanje koji su im potrebni.

(6) Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima djeteta, donesenom 20. studenoga 1989., koju su ratificirale sve države članice, u člancima 18., 24., 27., 28. i 31. određuje se da države stranke priznaju pravo djeteta na državnu pomoć, uživanje najviših mogućih zdravstvenih standarda, pristup zdravstvenim uslugama, odgovarajući životni standard, obrazovanje, slobodno vrijeme, rekreacijske aktivnosti te potpuno sudjelovanje u kulturnom i umjetničkom životu.

(7) Člankom 7. Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom[52], koju su ratificirale Unija i sve njezine države članice, propisuje se da države stranke poduzimaju sve potrebne mjere kako bi djeci s teškoćama u razvoju osigurale puno uživanje svih ljudskih prava i temeljnih sloboda ravnopravno s drugom djecom.

(8) Unija će se zajedno sa svojim državama članicama zalagati da bude predvodnica u provedbi Programa Ujedinjenih naroda za održivi razvoj do 2030. i ciljeva održivog razvoja, uključujući one koji se odnose na iskorjenjivanje siromaštva, osiguravanje zdravog života i promicanje dobrobiti te osiguravanje uključivog i ravnopravnog kvalitetnog obrazovanja.

(9) U studenome 2017. Europski parlament, Vijeće i Komisija proglasili su europski stup socijalnih prava, u kojem je utvrđeno 20 načela za potporu funkcionalnim i pravednim tržištima rada i sustavima socijalne skrbi. Načelom 11. predviđa se pravo djece na cjenovno pristupačan i kvalitetan rani i predškolski odgoj i obrazovanje, zaštitu od siromaštva i posebne mjere za poticanje ostvarivanja jednakih mogućnosti za djecu u nepovoljnom položaju.

(10) Komisija je 20. veljače 2013. donijela Preporuku 2013/112/EU[53] Ulaganje u djecu: prekidanje kruga prikraćenosti. Njome se utvrđuje integrirani pristup smanjenju siromaštva djece ili socijalne isključenosti i poboljšanju dobrobiti djece koji se temelji na tri stupa: pristup resursima, pristup kvalitetnim uslugama i pravo djece na sudjelovanje.

(11) Europski parlament u svojoj je Rezoluciji od 24. studenoga 2015.[54] pozvao Komisiju i države članice da uvedu jamstvo za djecu, s naglaskom na siromašnoj djeci i njihovu pristupu uslugama. Nadalje, u svojoj je Rezoluciji od 11. ožujka 2021.[55] pozvao Komisiju da predstavi svoj prijedlog o europskom jamstvu za djecu u prvom tromjesečju 2021. te je pozvao države članice da ulože sva moguća sredstva, uključujući fondove EU-a, za borbu protiv siromaštva djece i socijalne isključenosti te da uspostave nacionalne akcijske planove za jamstvo za djecu.

(12) U Zajedničkoj izjavi „Prevladavanje siromaštva i socijalne isključenosti – ublažavanje utjecaja bolesti COVID-19 na obitelji – suradnja na razvoju izgleda za osnaženu djecu” (*Overcoming poverty and social exclusion – mitigating the impact of COVID-19 on families – working together to develop prospects for strong children*), koju su u prosincu 2020. potpisala 24 ministra Vijeća za zapošljavanje, socijalnu politiku, zdravstvo i pitanja potrošača, pozvalo se na europsko jamstvo za djecu koje se temelji na zajedničkim načelima i integriranom pristupu iz Preporuke 2013/112/EU i europskog stupa socijalnih prava. Ministri su ponovno potvrdili da su pristup besplatnoj zdravstvenoj skrbi, besplatnom obrazovanju, cjenovno pristupačnom ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, pristojnom smještaju i odgovarajućoj prehrani ključni za djecu kojoj prijeti rizik od siromaštva ili socijalne isključenosti.

---

52 Odluka Vijeća od 26. studenoga 2009. o sklapanju Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom od strane Europske zajednice, SL L 23, 27.1.2010., str. 35**.**

53 Preporuka Komisije 2013/112/EU od 20. veljače 2013. „Ulaganje u djecu: prekidanje kruga prikraćenosti”, SL L 59, 2.3.2013., str. 5.

54 Rezolucija Europskog parlamenta od 24. studenoga 2015. o smanjenju nejednakosti s posebnim naglaskom na siromaštvo djece (2014/2237(INI)).

55 Rezolucija Europskog parlamenta od 11. ožujka 2021. o pravima djece s obzirom na strategiju EU-a o pravima djeteta (2021/2523(RSP)).

(13) Akcijskim planom za europski stup socijalnih prava[56] pruža se novi poticaj za rješavanje problema siromaštva i socijalne isključenosti u Uniji, posebno postavljanjem cilja za razdoblje do 2030. da se broj osoba kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost smanji za 15 milijuna, uključujući najmanje 5 milijuna djece.

(14) Sveobuhvatna strategija Unije o pravima djeteta[57] pridonosi jačanju sudjelovanja djece u društvu, zaštiti ranjive djece, uključujući djecu izloženu riziku od socioekonomske isključenosti i marginalizacije, zaštiti prava djece na internetu, razvoju pravosuđa prilagođenog djeci te sprečavanju i suzbijanju nasilja nad djecom. Cilj joj je i borba protiv diskriminacije djece, među ostalim na temelju njihova spola ili spolne orijentacije, ili na temelju spola ili spolne orijentacije njihovih roditelja.

(15) Cilj je ove Preporuke spriječiti i suzbiti socijalnu isključenost jamčenjem pristupa nizu ključnih usluga djeci kojoj je potrebna pomoć. Djeca kojoj je potrebna pomoć znači osobe mlađe od 18 godina koje su izložene riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti.[58]

(16) U svrhu osiguravanja djelotvornog pristupa ili djelotvornog i besplatnog pristupa ključnim uslugama, države članice trebale bi – u skladu s nacionalnim okolnostima i pristupom – organizirati i pružati takve usluge ili osigurati odgovarajuće naknade kako bi roditelji ili skrbnici djece kojoj je potrebna pomoć mogli podmirivati troškove tih usluga.

(17) Gotovo 18 milijuna djece u EU-u izloženo je riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti. Jedna od glavnih odrednica socijalne isključenosti djece jest nejednak pristup ključnim uslugama koje su presudne za dobrobit i razvoj socijalnih, kognitivnih i emocionalnih vještina. Djeca koja žive u siromaštvu ili djeca u nepovoljnom položaju češće se suočavaju s preprekama u pristupu ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, uključivom obrazovanju, zdravstvenoj skrbi, zdravoj prehrani i odgovarajućem smještaju. Započinju život u nepovoljnom položaju, što može imati dugoročne posljedice za njihov razvoj i izglede za budućnost.

(18) Međugeneracijskim prijenosom socijalne isključenosti ugrožava se društvena kohezija u više generacija i stvaraju se veći troškovi za socijalnu državu, čime se narušava gospodarska i socijalna otpornost. Osiguravanje jednakog pristupa ključnim uslugama većem broju djece kojoj je potrebna pomoć važan je element u sprečavanju i borbi protiv socijalne isključenosti. Na taj se način pridonosi i poticanju jednakih mogućnosti za djecu kojoj je potrebna pomoć i borbi protiv siromaštva djece.

(19) Rješavanje problema nepovoljnog položaja od najranije dobi je dugoročno isplativo ulaganje jer pridonosi uključivanju djece i njihovim boljim socioekonomskim ishodima kad odrastu; s druge strane, koristi ostvaruju gospodarstvo i društvo zbog bolje integracije u tržište rada i društveni život. Ulaganjem u jednake mogućnosti za djecu postavljaju se temelji za održiv i uključiv rast, podupirući pravedna i otporna društva te uzlaznu socijalnu konvergenciju. Time se pridonosi i rješavanju posljedica nepovoljnih demografskih kretanja smanjenjem nedostatka vještina i radne snage te osiguravanjem bolje teritorijalne pokrivenosti, uz iskorištavanje prilika koje proistječu iz zelene i digitalne tranzicije.

---

[56] Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Akcijski plan za provedbu europskog stupa socijalnih prava”, COM(2021) 102 final.

[57] Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Strategija EU-a o pravima djeteta”, COM(2021) 142/1.

[58] To se odnosi na djecu kojoj prijeti rizik od siromaštva, suočenu s teškom materijalnom oskudicom ili koja žive u kućanstvima s vrlo niskim intenzitetom rada.

(20) Jednak pristup kvalitetnom i uključivom ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju te općem obrazovanju važan je za prekidanje prenošenja socijalne isključenosti te osiguravanje jednakih mogućnosti za djecu u nepovoljnom položaju. Međutim, ograničena dostupnost i visoki troškovi ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja mogu biti prepreka za djecu iz obitelji s niskim prihodima. Njihova je stopa pohađanja znatno niža, što kasnije dovodi do lošijih obrazovnih rezultata i viših stopa ranog napuštanja školovanja, posebno kod djece migrantskog podrijetla ili romske djece. Segregacija i diskriminacija djece s teškoćama u razvoju ili posebnim obrazovnim potrebama u pristupu redovnom obrazovanju i dalje su problem. Odabir obrazovne ustanove treba biti u skladu s najboljim interesima djeteta. Sve veći broj djece migrantskog podrijetla u obrazovnim sustavima zahtijeva sprečavanje segregiranih školskih okruženja i prilagodbu metoda podučavanja.

(21) Važan dio učenja, uključujući stjecanje društvenih vještina, odvija se kroz sport, zabavne ili kulturne aktivnosti. Takve su se aktivnosti pokazale korisnima, posebno za djecu u nepovoljnom položaju. Međutim, određene skupine djece možda si ih ne mogu priuštiti ili je njihovo sudjelovanje otežano zbog nedostatka odgovarajuće infrastrukture, slabe pristupačnosti ili jezičnih problema.

(22) Djeci iz obitelji s niskim prihodima otežan je pristup određenim zdravstvenim uslugama, kao što je stomatološka skrb, ili pomagalima poput proteza, korektivnih leća ili naočala. Osim toga, imaju manje prilika i resursa za ostvarivanje koristi od programâ prevencije bolesti i promicanja zdravlja. Dohodovno siromaštvo i drugi socijalni čimbenici znatno utječu na ukupni razvoj i zdravlje djece, uključujući mentalno zdravlje, te povećavaju rizik od obolijevanja u kasnijim godinama. Pravovremeno djelovanje i prevencija od ključne su važnosti. Bolji pristup javnim programima prevencije bolesti i promocije zdravlja, uključujući cijepljenje, te potpora roditeljima mogu pomoći u postizanju boljih rezultata.

(23) Obitelji s niskim prihodima nemaju uvijek pristup zdravoj i održivoj prehrani. Programi za zdravu hranu i prehranu mogu pomoći u rješavanju problema kao što su loša prehrana, nedostatak tjelesne aktivnosti, pretilost ili konzumacija alkohola i duhana te tako smanjiti pothranjenost i lošu prehranu, koje su raširenije među djecom u nepovoljnom položaju. Pandemija bolesti COVID-19 pokazala je važnost programâ školskih obroka za neku djecu, koja su iznenada bila lišena pouzdanog izvora prehrane uslijed ograničavanja kretanja[59].

(24) Djeca iz obitelji s niskim prihodima, migrantskog podrijetla ili manjinskog rasnog ili etničkog podrijetla izložena su većem riziku od krajnje stambene nezbrinutosti, stanovanja u prenapučenim kućanstvima i energetskog siromaštva te su izloženija beskućništvu. Stambeni izdaci velik su teret, posebno za kućanstva s jednim roditeljem. Odgovarajuće stambeno zbrinjavanje te osiguravanje smještaja djeci i njihovim obiteljima u skloništima za hitne slučajeve važan je mehanizam za rješavanje problema socijalne isključenosti djece i smanjenje rizika od beskućništva. Kako bi se postigao cilj deinstitucionalizacije djece, smještaj djece u ustanove za skrb trebalo bi koristiti kao krajnju mjeru, uzimajući u obzir najbolji interes djeteta. Trebalo bi promicati kvalitetnu skrb u zajednici ili udomiteljskim obiteljima. Pružanjem potpore djeci koja više nisu u sustavu institucionalne skrbi podupirali bi se njihov neovisan život i integracija u društvo.

59 Godišnje preispitivanje instrumenta za praćenje uspješnosti socijalne zaštite (SPPM) Odbora za socijalnu zaštitu za 2020. i razvoj politika socijalne zaštite. Izvješće o ključnim socijalnim izazovima i glavnim porukama, str. 58.

(25) Pandemija bolesti COVID-19 može imati dalekosežne posljedice za gospodarsku i socijalnu dobrobit obitelji i djece te će vjerojatno nerazmjerno utjecati na djecu u nepovoljnom položaju. Kod skupina s niskim i srednjim prihodima veći je rizik od njihova gubitka, s potencijalno znatnim učinkom na raspoloživi dohodak kućanstava uslijed sve veće nezaposlenosti i manje mogućnosti rada na daljinu. Očekuje se da će kriza pogoršati postojeće nejednakosti i vjerojatno povećati broj kućanstava kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost. Time se vrši i znatan pritisak na dostupnost usluga. Djeca koja se suočavaju s različitim oblicima nepovoljnog položaja među najteže su pogođenima pandemijom bolesti COVID-19. Učenje na daljinu bilo je teško za brojnu djecu koja žive u kućanstvima u kojima im nema tko pomoći, bez odgovarajućih vještina ili opreme, uključujući djecu iz udaljenih ili ruralnih područja s neodgovarajućom digitalnom infrastrukturom.

(26) Za rješavanje problema socijalne isključenosti djece i smanjenje socioekonomskih posljedica pandemije bolesti COVID-19 potreban je integriran i višedimenzionalan pristup usmjeren na pojedinca te poticajan okvir politike. Jačanjem suradnje i koordinacije među službama na različitim razinama jamči se djelotvorna prevencija i podupire socijalna uključenost djece. Uz osiguravanje pristupa ključnim uslugama u svim regijama i područjima, među ostalim ulaganjima u infrastrukturu usluga i radnu snagu, potrebno je poboljšati djelotvornost i relevantnost povezanih politika, kombinirati preventivne i korektivne mjere te najbolje iskoristiti postojeće instrumente Unije.

(27) U procesu koordinacije gospodarstva i zapošljavanja u okviru europskog semestra, koji se temelji na pregledu socijalnih pokazatelja, istaknut je problem siromaštva ili socijalne isključenosti djece, a za pojedine države članice izrađene su prilagođene preporuke. U smjernicama za zapošljavanje naglašava se važnost osiguravanja pristupa određenim uslugama, kao što su rani i predškolski odgoj i obrazovanje, obrazovanje i zdravstvena skrb, za sve, uključujući djecu, jer je takav pristup nužan uvjet za osiguravanje jednakih mogućnosti.

(28) Sredstva Unije dostupna su za potporu provedbe europskog jamstva za djecu i daljnjih mjera potpore. U okviru predloženog Europskog socijalnog fonda plus[60] sve će države članice morati izdvojiti odgovarajući iznos za borbu protiv siromaštva ili socijalne isključenosti djece. Za države članice u kojima je stopa djece izložene riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti iznad prosjeka Unije, on mora iznositi najmanje 5 % nacionalnih dodijeljenih sredstava iz Europskog socijalnog fonda plus. Europski fond za regionalni razvoj i fond InvestEU podupirat će ulaganja u razvojnu infrastrukturu, kao što su socijalni smještaj i ustanove za rani i predškolski odgoj i obrazovanje te oprema za pristup kvalitetnim osnovnim uslugama. U okviru Plana oporavka za Europu i instrumenta „Next Generation EU”, Mehanizmom za oporavak i otpornost Unija nudi dodatna sredstva za reforme, ulaganja i politike za sljedeću generaciju, djecu i mlade, kao što su obrazovanje i vještine, koje treba uključiti u nacionalne planove za oporavak i otpornost[61]. Države članice mogu iz Instrumenta za tehničku potporu dobiti potporu u osmišljavanju i provedbi strukturnih reformi u područjima obrazovanja, socijalnih usluga, pravosuđa i zdravstva, uključujući međusektorske reforme za suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti djece.

60 Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o Europskom socijalnom fondu plus (ESF+), COM(2018) 382 final.

61 U skladu s Uredbom (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost, SL L 57, 18.2.2021., str. 17.–75.

(29) Države članice mogu iskoristiti i program EU-a za mlijeko, voće i povrće za razdoblje 2017.–2023. u svrhu povećavanja dostupnosti zdravih proizvoda djeci i kako bi djeca bolje razumjela koristi zdrave i održive hrane.

(30) Ova bi se Preporuka trebala provoditi putem nacionalnih akcijskih planova prilagođenih nacionalnim, regionalnim i lokalnim okolnostima. Takvim bi se nacionalnim akcijskim planovima trebala identificirati djeca kojoj je potrebna pomoć i prepreke s kojima se suočavaju pri pristupu uslugama obuhvaćenima Preporukom i njihovu korištenju. U tu bi svrhu države članice trebale uključiti relevantne dionike, uključujući nevladine organizacije koje promiču prava djece. Trebalo bi redovito pratiti napredak u provedbi ove Preporuke u kontekstu europskog semestra, među ostalim razvojem relevantnih pokazatelja praćenja.

(31) Ovom se Preporukom, koja je rezultat je provedbe akcijskog plana europskog stupa socijalnih prava, dopunjuje Preporuka 2013/112/EU i sveobuhvatna strategija Unije o pravima djeteta.

(32) Ovom se Preporukom u potpunosti poštuju načela supsidijarnosti i proporcionalnosti. Njome se ne dovode u pitanje načela nacionalnog postupovnog prava i pravne tradicije država članica te ona ne podrazumijeva proširenje ovlasti Unije,

DONIJELO JE OVU PREPORUKU:

CILJ I PODRUČJE PRIMJENE EUROPSKOG JAMSTVA ZA DJECU

(1) Ovom se Preporukom nastoji spriječiti i suzbiti socijalna isključenost djece kojoj je potrebna pomoć jamčenjem pristupa nizu ključnih usluga.

(2) Ova se Preporuka primjenjuje na djecu kojoj je potrebna pomoć.

DEFINICIJE

(3) Za potrebe ove Preporuke primjenjuju se sljedeće definicije:

(a) „djeca kojoj je potrebna pomoć” znači osobe mlađe od 18 godina koje su izložene riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti;

(b) „djeca migrantskog podrijetla” znači djeca državljani trećih zemalja, neovisno o njihovu migracijskom statusu, i djeca s državljanstvom države članice koja imaju migrantsko podrijetlo iz treće zemlje preko barem jednog od roditelja rođenog u inozemstvu;

(c) „djeca u teškim obiteljskim situacijama” znači djeca koja su izložena različitim čimbenicima rizika od socijalne isključenosti, kao što su: život u kućanstvu s jednim roditeljem; život s roditeljem s invaliditetom; život u kućanstvu u kojem postoje problemi s mentalnim zdravljem ili dugotrajna bolest; život u kućanstvu u kojem je zabilježena zlouporaba opojnih sredstava ili nasilje u obitelji; djeca građanina Unije koji se preselio u drugu državu članicu, a koja su ostala u svojoj državi članici podrijetla; djeca majki tinejdžerske dobi ili majke tinejdžerske dobi; djeca čiji se roditelji nalaze u zatvoru;

(d) „djelotvoran pristup” znači situacija u kojoj su usluge raspoložive, cjenovno pristupačne, fizički pristupačne, kvalitetne, pravodobno pružene i u kojoj mogući korisnici znaju da one postoje te da imaju pravo na njihovo korištenje;

(e) „djelotvoran i besplatan pristup” znači situacija u kojoj su usluge besplatne, raspoložive, fizički pristupačne, kvalitetne, pravodobno pružene i u kojoj mogući korisnici znaju da one postoje te da imaju pravo na njihovo korištenje;

(f) „školske aktivnosti” znači učenje putem igre, rekreacije, sportskih ili kulturnih aktivnosti koje se odvijaju tijekom ili izvan redovne školske satnice u organizaciji škole i koje su dio nastavnog programa ili su povezane s njime;

(g) „zdrav obrok” ili „zdrava prehrana” znači konzumacija uravnoteženih obroka koji djeci pružaju hranjive tvari potrebne za njihov fizički i mentalni razvoj i tjelesnu aktivnost, koja odgovara njihovim fiziološkim potrebama;

(h) „odgovarajući smještaj” znači stambeni prostor koji ispunjava važeće nacionalne tehničke standarde, u dobrom je stanju, s odgovarajućom toplinskom izolacijom i dostupan je po pristupačnim cijenama.

KLJUČNE PREPORUKE

(4) Države članice pozivaju se da:

(a) djeci kojoj je potrebna pomoć zajamče djelotvoran i besplatan pristup ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, školskim i obrazovnim aktivnostima, najmanje jednom zdravom obroku svakog školskog dana te zdravstvenoj skrbi;

(b) djeci kojoj je potrebna pomoć zajamče djelotvoran pristup zdravoj prehrani i odgovarajućem smještaju.

(5) Države članice trebale bi identificirati djecu kojoj je potrebna pomoć i unutar te skupine, kad god je to moguće pri osmišljavanju nacionalnih integriranih mjera uzeti u obzir nepovoljan položaj u kojem se nalaze:

(a) djeca beskućnici ili djeca koja žive u vrlo skromnim stambenim uvjetima;

(b) djeca s teškoćama u razvoju;

(c) djeca migrantskog podrijetla;

(d) djeca manjinskog rasnog ili etničkog podrijetla (posebno Romi);

(e) djeca u sustavu alternativne (posebno institucionalne) skrbi;

(f) djeca u teškim obiteljskim situacijama.

POTICAJNI OKVIR POLITIKE

(6) Države članice pozivaju se na uspostavu integriranog i poticajnog okvira politike za rješavanje problema socijalne isključenosti djece, s naglaskom na prekidanju međugeneracijskih ciklusa siromaštva i nepovoljnog položaja te smanjenju socioekonomskih posljedica pandemije bolesti COVID-19. U tu bi svrhu države članice pri provedbi ove Preporuke trebale:

(a) osigurati usklađenost socijalnih, obrazovnih, zdravstvenih, prehrambenih i stambenih politika s ovom Preporukom na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini te, kad god je to moguće, utjecati na jačanje njihova značaja za pružanje potpore djeci na integrirani način;

(b) povećati ulaganja u obrazovanje, odgovarajuće zdravstvene sustave i sustave socijalne zaštite radi djelotvornog odgovora na potrebe djece i njihovih obitelji, posebno onih kojima prijeti socijalna isključenost;

(c) osigurati odgovarajuće politike i resurse, među ostalim mjerama za integraciju roditelja ili skrbnika na tržište rada, te osigurati potporu dohotku obiteljima i kućanstvima kako djeci ne bi bio onemogućen pristup kvalitetnim uslugama zbog financijskih prepreka;

(d) raditi na pitanju teritorijalne dimenzije socijalne isključenosti, uzimajući u obzir posebne potrebe djece u urbanim, ruralnim, udaljenim i odvojenim područjima na temelju integriranog multidisciplinarnog pristupa;

(e) ojačati suradnju s nacionalnim, regionalnim i lokalnim tijelima, organizacijama socijalne ekonomije, nevladinim organizacijama i drugim dionicima, te njihovo sudjelovanje u osmišljavanju, provedbi i praćenju politika i kvalitetnih usluga za djecu;

(f) poduzeti mjere za promicanje uključenosti te za izbjegavanje i suzbijanje diskriminacije i stigmatizacije djece kojoj je potrebna pomoć;

(g) poduprijeti strateška ulaganja u kvalitetne usluge za djecu, među ostalim u razvojnu infrastrukturu i kvalificiranu radnu snagu;

(h) namijeniti odgovarajuća sredstva za provedbu ove Preporuke i optimalno iskoristiti nacionalna sredstva i sredstva EU-a, posebno Europskog socijalnog fonda plus, Europskog fonda za regionalni razvoj, REACT-EU-a, InvestEU-a, Mehanizma za oporavak i otpornost i Instrumenta za tehničku potporu.

RANI I PREDŠKOLSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE, ŠKOLSKE I OBRAZOVNE AKTIVNOSTI, ZDRAV OBROK SVAKOG ŠKOLSKOG DANA

(7) Kako bi se djeci kojoj je potrebna pomoć zajamčio djelotvoran i besplatan pristup ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, školskim i obrazovnim aktivnostima te zdravom obroku svakog školskog dana, države članice potiču se da:

(a) utvrde i uklone financijske i nefinancijske prepreke sudjelovanju u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, obrazovanju i školskim aktivnostima;

(b) poduzmu mjere za sprečavanje i smanjenje ranog napuštanja školovanja i mjere za ponovno uključivanje djece koja su izložena riziku od ranog napuštanja školovanja ili osposobljavanja ili su ga već napustila;

(c) osiguraju podršku djeci s poteškoćama u učenju radi premošćivanja njihovih jezičnih, kognitivnih i obrazovnih nedostataka;

(d) ustanove i materijale za rani i predškolski odgoj i obrazovanje te materijale obrazovnih ustanova prilagode potrebama djece s teškoćama u razvoju upotrebom uključivih metoda poučavanja i učenja; u tu svrhu osiguraju dostupnost kvalificiranih nastavnika i drugih obrazovnih stručnjaka kao što su psiholozi, logopedi, rehabilitatori ili asistenti u nastavi;

(e) uspostave mjere za potporu uključivom obrazovanju i izbjegavanje segregiranih razreda u ustanovama za rani i predškolski odgoj i obrazovanje te u obrazovnim ustanovama; to može uključivati i davanje prednosti ili ranog pristupa djeci kojoj je potrebna pomoć;

(f) osiguraju barem jedan zdrav obrok svakog školskog dana ;

(g) osiguraju obrazovne materijale, uključujući udžbenike ili školske uniforme, ako je primjenjivo;

(h) osiguraju brzu povezivost, digitalne usluge i odgovarajuću opremu potrebnu za učenje na daljinu radi pristupanja obrazovnim sadržajima na internetu;

(i) osiguraju prijevoz do ustanova za rani i predškolski odgoj i obrazovanje i obrazovnih ustanova, ako je primjenjivo;

(j) osiguraju jednak i uključiv pristup školskim aktivnostima, uključujući sudjelovanje u školskim izletima;

(k) razviju okvir za suradnju obrazovnih ustanova, lokalnih zajednica, socijalnih službi i aktera socijalne ekonomije radi potpore uključivom obrazovanju, organizacije produženog boravka u školi i mogućnosti za sudjelovanje u sportskim, zabavnim i kulturnim aktivnostima, te radi izgradnje i moderniziranja obrazovnih ustanova kao centara uključenosti i sudjelovanja.

ZDRAVSTVENA SKRB

(8) Kako bi se djeci kojoj je potrebna pomoć zajamčio djelotvoran i besplatan pristup kvalitetnoj zdravstvenoj skrbi, države članice pozivaju se da:

(a) olakšaju rano otkrivanje i liječenje bolesti i poteškoća u razvoju, uključujući one povezane s mentalnim zdravljem, osiguraju pristup periodičnim liječničkim pregledima, uključujući stomatološke i oftalmološke preglede i programima sistematskih pregleda; osiguraju pravovremenu kurativnu i rehabilitacijsku skrb, uključujući pristup lijekovima, liječenju i pomagalima te pristup programima cijepljenja;

(b) osiguraju pristup ciljanim uslugama rehabilitacije i habilitacije za djecu s teškoćama u razvoju;

(c) provode pristupačne programe promicanja zdravlja i prevencije bolesti usmjerene na djecu kojoj je potrebna pomoć, njihove obitelji i stručnjake koji rade s djecom.

ZDRAVA PREHRANA

(9) Kako bi se djeci kojoj je potrebna pomoć zajamčio djelotvoran pristup dostatnoj i zdravoj prehrani, među ostalim putem programa EU-a za distribuciju voća, povrća i mlijeka u školama, države članice potiču se da:

(a) potpora pristupu zdravim obrocima i izvan škole, među ostalim putem potpore u naravi ili financijske potpore;

(b) poduzmu mjere na temelju kojih će se primjenom prehrambenih standarda u ustanovama za rani i predškolski odgoj i obrazovanje i obrazovnim ustanovama odgovoriti na posebne prehrambene potrebe;

(c) ograniče oglašavanje i dostupnost hrane s visokim udjelom masti, soli i šećera u ustanovama za rani i predškolski odgoj i obrazovanje i obrazovnim ustanovama;

(d) djeci i obiteljima daju odgovarajuće informacije o zdravoj prehrani djece.

ODGOVARAJUĆI SMJEŠTAJ

(10) Kako bi se djeci kojoj je potrebna pomoć zajamčio djelotvoran pristup odgovarajućem smještaju, države članice pozivaju se da:

(a) se pobrinu za to da se djeci beskućnicima i njihovim obiteljima osigura odgovarajući smještaj u skloništima za hitne slučajeve i brz premještaj iz takvih skloništa u trajni smještaj te da im se pruže relevantne socijalne i savjetodavne usluge;

(b) procijene i revidiraju, ako je potrebno, nacionalnu, regionalnu i lokalnu stambenu politiku te poduzmu mjere na temelju kojih će se uzeti u obzir interesi obitelji s djecom kojoj je potrebna pomoć, što uključuje rad na rješavanju energetskog siromaštva; takva bi procjena i revizija trebala uključivati i politiku socijalnog stanovanja i naknade za stanovanje;

(c) osiguraju prioritetan i pravodoban pristup socijalnom stanovanju za djecu kojoj je potrebna pomoć i njihove obitelji;

(d) uzimajući u obzir najbolje interese djeteta, spriječe smještanje djece u ustanovu za skrb; te da se pobrinu za prelazak djece iz institucionalne skrbi na kvalitetnu skrb u zajednici ili udomiteljsku skrb te im pruže potporu u neovisnom životu i integraciji u društvo.

UPRAVLJANJE I IZVJEŠĆIVANJE

(11) Radi dobrog upravljanja, praćenja i izvješćivanja, države članice potiču se da:

Nacionalni koordinatori jamstva za djecu

(a) imenuju nacionalnog koordinatora jamstva za djecu s odgovarajućim resursima i mandatom koji mu omogućuju djelotvornu koordinaciju i praćenje provedbe ove Preporuke;

Identificiranje djece kojoj je potrebna pomoć

(b) radi što djelotvornijeg usmjeravanja mjera na djecu kojoj je potrebna pomoć i uzimajući u obzir nacionalne, regionalne i lokalne organizacije i okolnosti, uključe relevantne dionike u postupak identificiranja djece kojoj je potrebna pomoć i utvrde prepreke s kojima se ta djeca suočavaju pri pristupanju uslugama i korištenju usluga iz ove Preporuke;

Nacionalni akcijski planovi

(c) u roku od šest mjeseci od donošenja ove Preporuke dostave Komisiji akcijski plan za njezinu provedbu za razdoblje do 2030., uzimajući u obzir nacionalne, regionalne i lokalne okolnosti. Akcijski plan trebao bi posebno uključivati:

i. ciljane kategorije djece kojoj je potrebna pomoć, a koju treba obuhvatiti odgovarajućim integriranim mjerama;

ii. zadane kvantitativne i kvalitativne ciljeve u pogledu djece kojoj je potrebna pomoć, a koje treba obuhvatiti odgovarajućim mjerama, uzimajući u obzir regionalne i lokalne razlike;

iii. planirane ili poduzete mjere pri provedbi ove Preporuke, uključujući one na regionalnoj i lokalnoj razini, te potrebna financijska sredstva i rokove;

iv. druge planirane ili poduzete mjere za rješavanje problema socijalne isključenosti djece i prekidanje međugeneracijskog ciklusa nepovoljnog položaja, posebno na temelju poticajnog okvira politike iz točke 6.;

v. nacionalni okvir za prikupljanje podataka, praćenje i evaluaciju ove Preporuke, također s ciljem uspostave zajedničkog okvira za praćenje iz stavka 12. točke (d);

Informiranje javnosti

(d) razviju djelotvorne mjere informiranja djece kojoj je potrebna pomoć i njihovih obitelji, posebno na regionalnoj i lokalnoj razini te putem obrazovnih ustanova, osposobljenih posrednika, službi za potporu obiteljima, civilnog društva i organizacija socijalne ekonomije kako bi se poboljšala informiranost te potaknulo i olakšalo korištenje usluga iz ove Preporuke;

Sudjelovanje dionika

(e) osiguraju sudjelovanje regionalnih, lokalnih i drugih mjerodavnih tijela, djece i relevantnih dionika koji predstavljaju civilno društvo, nevladinih organizacija, obrazovnih ustanova i tijela odgovornih za promicanje socijalne uključenosti i integracije, dječjih prava, uključivog obrazovanja i nediskriminacije, uključujući nacionalna tijela za jednakost, u svim fazama pripreme, provedbe, praćenja i evaluacije akcijskog plana;

Izvješćivanje Komisije

(f) svake dvije godine izvješćuju Komisiju o napretku u provedbi ove Preporuke, u skladu s nacionalnim akcijskim planom.

PROVEDBA, PRAĆENJE I EVALUACIJA

(12) Vijeće pozdravlja namjeru Komisije da:

(a) prati napredak u provedbi ove Preporuke, uključujući njezine ishode i učinak na djecu kojoj je potrebna pomoć, u kontekstu europskog semestra te, prema potrebi, državama članicama predlaže preporuke za pojedine zemlje;

(b) surađuje s državama članicama, nacionalnim koordinatorima jamstva za djecu i Odborom za socijalnu zaštitu u olakšavanju uzajamnog učenja, razmjeni iskustava i dobre prakse te praćenju mjera poduzetih kao odgovor na ovu Preporuku, u skladu s nacionalnim akcijskim planovima;

(c) redovito izvješćuje Odbor za socijalnu zaštitu o napretku u provedbi ove Preporuke na temelju izvješća država članica;

(d) zajednički radi s Odborom za socijalnu zaštitu na:

i. uspostavi zajedničkog okvira za praćenje i razvoju dogovorenih zajedničkih kvantitativnih i kvalitativnih pokazatelja ishoda radi ocjene provedbe ove Preporuke;

ii. poboljšanju dostupnosti, opsega i relevantnosti usporedivih podataka na razini Unije s ciljem pružanja informacija za oblikovanje politika, uključujući podatke o djeci kojoj je potrebna pomoć i o njihovu pristupu uslugama te primjerenosti i obuhvatu naknada namijenjenih djeci;

(e) preispita napredak ostvaren u provedbi ove Preporuke i izvijesti Vijeće u roku od pet godina nakon njezina donošenja;

(f) intenzivira rad na informiranju i komunikaciji te poboljšava širenje rezultata i primjera dobre prakse na razini Unije te među državama članicama i relevantnim dionicima.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće
Predsjednica